

**Constructieve dialoog over het zevende periodieke rapport van België betreffende
het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie
van vrouwen**

Genève, 28 oktober 2014

Inleiding door het adjunct-hoofd van de delegatie

Mevrouw de Voorzitter,
Geachte leden van het Comité,

Wij danken U om het zevende periodieke rapport van België overeenkomstig artikel 18 van het Verdrag in acht te nemen.

Eerdere onderzoeken en aanbevelingen van het Comité hebben een grote invloed gehad op de ontwikkeling van het wetgevende kader en het beleid inzake vrouwenrechten en gendergelijkheid in België.

U kent het engagement van België ten aanzien van gendergelijkheid en vrouwenrechten. Ons land beschikt over een aanzienlijk wetgevend arsenaal in de strijd tegen discriminatie op grond van geslacht, maar ook om de gelijke kansen van vrouwen en mannen te waarborgen en te bevorderen. Alle bevoegde Belgische overheden hebben hieromtrent de voorbije jaren nieuwe wetgeving aangenomen, en zorgden voor een betere onderlinge coördinatie wanneer sprake was van gedeelde bevoegdheden, zoals het geval is in de strijd tegen geweld ten aanzien van vrouwen. We komen hier later op terug.

Naam van het kind

Vooreerst willen we ingaan op een recente ontwikkeling in de wetgeving die tegemoetkomt aan een van de belangrijkste bekommernissen van het CEDAW-comité ten aanzien van België.

In 2008 vroeg u België met aandrang “zijn wetgeving inzake familienamen (...) te wijzigen, om de gelijke rechten voor vrouwen en mannen te waarborgen bij het doorgeven van de familienaam aan hun kinderen”. Sinds 1 juni jl. kan het kind, volgens de keuze van de ouders, de naam van de vader, de naam van de moeder of beide namen samen dragen, in de door de ouders gekozen volgorde met niet meer dan één naam voor elk van hen. Adoptieouders krijgen – ongeacht hun geslacht – dezelfde keuzemogelijkheden. Het Burgerlijk Wetboek werd dan ook in die zin gewijzigd door de wet van 8

mei 2014 met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde.

Voor kinderen die geboren of geadopteerd zijn voor de inwerkingtreding van de wet, heeft de wetgever in de mogelijkheid voorzien om, onder bepaalde voorwaarden, toch gebruik te maken van deze hervorming. De ouders kunnen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand via een verklaring vragen om hun gemeenschappelijke kinderen een bepaalde naam te geven overeenkomstig de regels van de nieuwe wet als deze kinderen geboren zijn vóór de inwerkingtreding van de wet, en voor zover ze allemaal minderjarig zijn. Deze verklaring moet worden afgelegd binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding van de wet (of binnen drie maanden na de geboorte of adoptie van een nieuw kind).

De minister van Justitie heeft in elke parlementaire fase van dit wetgevend proces, vanaf het wetsontwerp tot de definitieve goedkeuring, via speciale mededelingen gecommuniceerd, en bovendien kwam de kwestie uitvoerig aan bod in de pers. Op dit moment wordt de regeling met haar specifieke modaliteiten bekend gemaakt bij het brede publiek. Zo werd er een folder aangemaakt die duidelijk aangeeft aan welke voorwaarden en administratieve procedures moet worden voldaan om gebruik te kunnen maken van de nieuwe regeling. De folder en de nodige aanvraagformulieren zijn beschikbaar op de website van de FOD Justitie. Gezien de omvang en gevolgen van de hervorming is het van essentieel belang dat ook de bevoegde diensten geïnformeerd en opgeleid worden. We denken hierbij vooral aan de ambtenaren van de burgerlijke stand die akte moeten nemen van de keuze van de ouders. Met de medewerking van de FOD Justitie werden dan ook opleidingen georganiseerd op gemeentelijk niveau.

Institutioneel apparaat

Alle Belgische overheden hebben een administratie die werkt rond het thema gender of gelijkheid van vrouwen en mannen.

Bij de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest werd voor het eerst een ministeriële bevoegdheid 'rechten van de vrouw' ingericht. Zij focust hierbij op zes pijlers: professionele gelijkheid, het recht om over het eigen lichaam te beschikken, de evenredige participatie van vrouwen in besluitvorming, partnergeweld, de strijd tegen stereotypen en ten slotte vrouwen en gezondheid.

Uitvoering van de anti-discriminatiewetgeving

De implementatie van wetgeving is essentieel. België zette de Europese richtlijnen inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen om op alle beleidsniveaus. Een doeltreffende omzetting van deze

richtlijnen vertaalde zich onder meer in een betere behandeling van klachten van slachtoffers van discriminatie op grond van geslacht, via o.m. een eerstelijnsopvang bereikbaar via een gratis nummer en de ruime verspreiding van informatiefolders. Sinds zijn oprichting kon het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen reeds verscheidene rechtszaken aanhangig maken bij het gerecht.

In het kader van de strijd tegen discriminatie op basis van geslacht dienen we de recente Gemeenschappelijke Omzendbrief 13/2013 te vermelden van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en het College van procureurs-generaal, getiteld “Opsporings- en vervolgingsbeleid inzake discriminatie en haatmisdrijven (met inbegrip van discriminatie op grond van het geslacht)”. De omzendbrief ging in juni 2013 van kracht en wil een uniform opsporings- en vervolgingsbeleid van dergelijke inbreuken op nationaal niveau. Een van de doelstellingen is om gevallen van discriminatie op grond van geslacht en/of een handicap, net zoals voor racisme en vreemdelingenhaat reeds gebeurt, voortaan verplicht te registreren in de databanken van het openbaar ministerie.

Seksismewet

Op 3 augustus trad een nieuwe wet tegen seksisme in werking. Voortaan kan elk gebaar of elke handeling waarbij een persoon ernstig en openlijk wordt geminacht wegens zijn of haar geslacht of om dezelfde reden als minderwaardig wordt beschouwd of gereduceerd tot diens geslachtelijke dimensie, leiden tot een verschijning voor de strafrechtbank, een gevangenisstraf of een geldboete. Seksisme is m.a.w. een strafbaar feit dat expliciet en specifiek wordt omschreven in de wet. Het gaat hierbij om seksistische gedragingen of opmerkingen op straat, op de werkplek of op het internet, zoals uitlatingen op sociale netwerken. Het is de strafrechter die de ernst en het intentionele karakter van het gebaar of gedrag zal beoordelen. De toepassingsvoorwaarden van de wet werden via een informatieve folder verspreid bij het grote publiek.

Strijd tegen stereotypen

De strijd tegen seksisme gaat uiteraard ook over de strijd tegen genderstereotypen en de sensibilisering van de bevolking, in het bijzonder jongeren, over gender en gendergelijkheid. Enkel door zicht te krijgen op de gendermechanismen die aan de basis van ongelijkheid liggen, kan duurzame verandering gerealiseerd worden.

Want zorgen is geen typisch vrouwelijke taak, net zoals het runnen van een bedrijf niet uitsluitend voor mannen bestemd is. We moeten de ‘klik’ maken in ons hoofd en breken met de impliciete of expliciete verwachtingen die samenleving heeft ten aanzien van mannen en vrouwen. Dat is de

doelstelling van het Genderklikactieplan, ontwikkeld door Vlaanderen, dat via verschillende projecten en activiteiten voor een breed publiek – scholen, verenigingen, media – de invloed van ‘gender’ als maatschappelijk ordeningsmechanisme op de dagdagelijkse situaties waarmee mannen en vrouwen worden geconfronteerd, wil blootleggen. De website ontleedt de genderverhoudingen die zowel in de privésfeer als in het openbare leven verweven zitten. In de Franse Gemeenschap zien we een soortgelijke aanpak, met specifieke acties die zich richten op het onderwijs, de media, de audiovisuele sector of de jeugdliteratuur. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voert eveneens campagnes voor de strijd tegen stereotypen, maar ook tegen seksisme en intimidatie, zoals ‘De weg naar mijn hart loopt niet langs mijn billen’ bij het Brusselse openbaar vervoer.

Gendermainstreaming

De voorbije jaren hebben alle beleidsniveaus ingezet op *gendermainstreaming* als strategie, waardoor niet alleen het aantal betrokken beleidsdomeinen kon worden uitgebreid, maar *gendermainstreaming* als een voorbeeld van ‘good governance’ wordt geïntroduceerd.

Er werd specifieke wetgeving goedgekeurd naar het model van de federale wet van 2007 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie in 2013, en in het Waalse Gewest in april 2014. Zo begeleiden experts in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest proefprojecten om binnen bepaalde diensten concrete instrumenten te ontwikkelen, en werkt de regering van de Franse Gemeenschap momenteel aan een decreet *gendermainstreaming* waarbij ook de impact van de wetgeving op vrouwen en mannen kan worden onderzocht.

Deze wetgeving is bindend voor alle betrokken ministers, departementen en beheersorganen en garandeert continuïteit, duurzame verankering en een langetermijnvisie. Er worden strategieën ontwikkeld die streven naar de responsabilisering van iedere bevoegde minister, en dit via de bepaling van concrete doelstellingen. In de meeste gevallen leidt dit tot actieplannen die (eventueel door de parlementen) worden geëvalueerd.

De Vlaamse regering besliste reeds in 2008 om via de open coördinatiemethode een doelstellingskader te bepalen inzake gelijke kansen, waarbij elke minister verantwoordelijk is voor de integratie van dit perspectief binnen de eigen bevoegdheid. De minister bevoegd voor gelijke kansen speelt een coördinerende rol. De commissie Gelijke Kansen, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle beleidsdomeinen, zorgt ervoor dat de doelstellingen effectief worden omgezet in actieplannen, geïmplementeerd en vervolgens beoordeeld. De tweede cyclus (2010-2014) loopt op zijn einde en zal worden geëvalueerd in voorbereiding van een derde cyclus die de periode 2015-2019 zal bestrijken.

Ook inzake genderindicatoren en statistieken opgesplitst naar geslacht werd opvallende vooruitgang geboekt. Statistieken laten toe gegevens objectief te benaderen. Alle beleidsniveaus hebben dit goed begrepen. Er verscheen een brede waaier aan publicaties die de specifieke situatie van vrouwen en mannen, meisjes en jongens in beeld brengen. Deze statistieken worden nog beter dankzij de begeleiding door universitaire teams en de sensibilisering van de ontwikkelaars van de indicatoren en statistieken.

Er zijn echter nog lacunes en in een aantal domeinen verloopt de vooruitgang traag. Een voorbeeld: hoewel het computersysteem van de correctionele parketten sinds juni 2013 de mogelijkheid biedt om het geslacht van de slachtoffers in alle rechtszaken te registreren, zijn de statistieken tot op heden niet betrouwbaar omdat de handmatige registratie nog niet systematisch gebeurt.

De verzameling van gegevens is in volle ontwikkeling en zal ook worden verdergezet. Wat niet wordt benoemd, bestaat immers niet. De maatschappelijke verschillen en ongelijkheden tussen vrouwen en mannen kunnen benoemen, is namelijk de basis voor de integratie van een genderperspectief in het overheidsbeleid.

Strijd tegen geweld

Al jaren brengt België zijn engagement in de strijd tegen geweld ten aanzien van vrouwen in de praktijk via een nationaal actieplan, dat alle beleidsniveaus omvat. Het bewijst het belang dat ons land aan deze problematiek hecht.

België zal dit beleid ook de volgende jaren verder te zetten als onderdeel van zijn internationale verplichtingen. Overeenkomstig Algemene Aanbeveling 19 van het CEDAW-comité, waarin België werd gevraagd om op nationaal niveau een uniforme en veelzijdige strategie goed te keuren en toe te passen, heeft ons land zich ertoe verbonden om zijn nationaal actieplan uit te breiden naar alle vormen van geweld tegen vrouwen.

In november 2010 werd een eerste stap gezet met de goedkeuring van het nationale actieplan 2010-2014, dat zich vooral richt op partnergeweld, maar bij uitbreiding ook focust op gedwongen huwelijken, eerge relateerd geweld en genitale verminking bij vrouwen. Het actieplan werd genomineerd voor de *Policy Award 2014*, die op 14 oktober in Genève werd uitgereikt door de World Future Council, de Interparlementaire Unie en UN Women. Deze award is een onderscheiding voor de beste wetgeving en beleidsinitiatieven ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en meisjes.

In juni 2013 werd het plan geactualiseerd en een werkgroep seksueel geweld opgericht, om de integratie van een nieuw hoofdstuk over deze problematiek in het volgende plan voor te bereiden. Sindsdien werd ook overlegd met het maatschappelijke middenveld om knelpunten inzake andere vormen van geweld te identificeren. Al deze inspanningen zullen hun neerslag vinden in het volgende actieplan.

Bovendien wil ons land zo snel mogelijk het Verdrag van de Raad van Europa over de preventie en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld ratificeren en een volgend nationaal actieplan goedkeuren dat zo goed mogelijk overeenstemt met de bepalingen van dit Verdrag.

Aangezien België zich ervan bewust is dat bepaalde doelgroepen vaker blootgesteld worden aan gewelddadige situaties, wil het ook meer rekening houden met de kwetsbaarheid van migrantenvrouwen en vrouwen met een handicap.

Er werd verder gewerkt aan een breed wettelijk kader om geweld tegen vrouwen te bestrijden. Wat seksueel geweld betreft, bracht de wet van 7 november 2011 meer duidelijkheid en transparantie met betrekking tot aanvragen voor DNA-analyses, de rapportering en de vergelijking van DNA-profielen. De wet van 2 april 2014 voorkomt dat de procedure- en expertisekosten moeten worden gedragen door de burgerlijke partij.

In 2012 werden twee nieuwe wetten aangenomen. De eerste stelt dat het beroepsgeheim mag geschonden worden in gevallen van partnergeweld, om een maximale bescherming van mogelijke slachtoffers te garanderen. De tweede wet voorziet een preventieve uithuisplaatsing van de dader van huiselijk geweld.

In 2013 werden de strafrechtelijke boetes voor gedwongen huwelijken en schijnhuwelijken verhoogd en een nieuwe strafbaarstelling gecreëerd voor gedwongen wettelijk samenwonen en schijnwettelijk samenwonen. Daarnaast werd in 2014 een wet goedgekeurd die voortaan uitdrukkelijk de personen bestraft die genitale verminking bij vrouwen (strafbaar in België sinds 2001) aanmoedigen of er reclame voor maken.

Ondanks de talrijke maatregelen die de voorbije jaren werden genomen, hebben heel wat slachtoffers echter nog steeds moeite om ondergaan geweld te erkennen en aan te geven. Ze aarzelen nog steeds om erover te praten met anderen. Zowel op federaal niveau als bij de gemeenschappen, gewesten, provincies en gemeenten werden grote inspanningen geleverd om de

samenleving als geheel en bepaalde doelgroepen in het bijzonder bewust te maken van het probleem en om slachtoffers te informeren en te begeleiden. Zo werden er nieuwe preventie- en bewustmakingscampagnes opgezet, hulplijnen en websites gelanceerd, brochures verspreid, enz.

De Belgische magistraten werden opgeleid over geweld tegen vrouwen en meer bepaald over partnergeweld. Ook politieagenten kregen een specifieke opleiding. Daarnaast werden zowel in de ziekenhuizen als voor huisartsen voortgezette opleidingen over geweld binnen het gezin georganiseerd, net zoals voor zorgverleners die werkzaam zijn in de opvangcentra voor asielzoekers, in de psychosociale zorg en het onderwijs.

Daarnaast werd dit jaar in Wallonië een steunpunt voor de bestrijding van partnergeweld opgericht. De taken van dit steunpunt zijn onder meer preventie, het uitwerken en harmoniseren van statistische gegevens, het uitvoeren van onderzoeken, studies en analyses en het opleiden van de betrokken partijen.

Wat het strafrechtelijke beleid betreft, werden omzendbrief COL 4/2006 over partnergeweld en omzendbrief COL 10/2005 met betrekking tot de set seksuele agressie (S.A.S.) geëvalueerd. Aanpassingen als gevolg daarvan zijn in volle ontwikkeling. Verder wordt er gewerkt aan een ontwerp van omzendbrief over eerge relateerd geweld en een opleidingsprogramma dat moet worden voorgelegd aan het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding. In dit stadium werd het ontwerp van omzendbrief uitgebreid met de thematieken van gedwongen huwelijken en genitale verminking.

Op lokaal niveau werd de ontwikkeling van gezamenlijke en geïntegreerde interventiestrategieën aangemoedigd. Zo werd in Antwerpen het CO3-project opgezet. Dit project brengt vertegenwoordigers uit de sectoren welzijn, zorg, politie en justitie samen, zodat een alomvattend hulpaanbod voor de slachtoffers kan worden uitgewerkt. In Luik en La Louvière werd een diensten gespecialiseerd in partner- en familiaal geweld opgericht, die enerzijds een begeleidingscentrum voor geweldplegers omvat en anderzijds twee opvanghuizen voor slachtoffers. Samen ontwikkelden ze een vergevorderde samenwerking tussen de beide diensten (ketensamenwerking) om de veiligheid van de slachtoffers te garanderen en de begeleiding van slachtoffers en daders te optimaliseren. Er werden ook inspanningen geleverd om het aantal opvangcentra voor vrouwelijke slachtoffers van gezins- of partnergeweld te verhogen. Begin 2014 werd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een nieuw gespecialiseerd vrouwenopvanghuis geopend.

Onlangs werd in België een instrument ontwikkeld waarmee hulpverleners de risico's op partnergeweld kunnen inschatten. Als onderdeel van een aantal internationale aanbevelingen en nieuwe Belgische wetten werden alle bestaande instrumenten voor risicotaxatie geëvalueerd. Op basis hiervan werd een 'toolbox' uitgewerkt met een instrument voor risicotaxatie en andere instrumenten waaraan de mensen op het terrein nood hebben. Momenteel worden ook voor andere vormen van geweld vergelijkbare inspanningen geleverd.

De cijfers met betrekking tot geweld tegen vrouwen geven ook aan welke mate van angst en lijden er bestaat, wat erop wijst dat we op vlak van mentaliteitswijziging, wetgeving en in de feiten nog ver verwijderd zijn van ware gelijkheid tussen vrouwen en mannen. Het is een strijd die we onvermoeibaar moeten voortzetten.

België wil de globale strategie die rekening houdt met alle bijzonderheden van de thematiek verder implementeren en op die manier de spelers in het veld de mogelijkheid bieden om samen op te treden, ongeacht of zij tot de medische, sociale, politionele of gerechtelijke sector behoren.

Mensenhandel

Op vlak van mensenhandel en prostitutie werden in 2013 drie nieuwe wetten goedgekeurd. In de eerste plaats werd de definitie van seksuele uitbuiting – een van de strafbare vormen van mensenhandel – uitgebreid. In dit verband kan worden opgemerkt dat de Belgische wet op de mensenhandel ook een brede definitie bevat van het begrip economische uitbuiting, waaronder huishoudelijke slavernij. Daarnaast werd het bedrag van de boetes voor de exploitatie van bedelarij, prostitutie, mensenhandel en mensensmokkel vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers. Ten derde is de inbeslagname van een gebouw waar een inbreuk inzake mensenhandel of exploitatie van prostitutie werd vastgesteld, voortaan expliciet opgenomen in de wet.

Momenteel wordt het tweede nationale actieplan 2012-2014 tegen mensenhandel uitgevoerd. Dit nieuwe plan legt de nadruk op de noodzaak om de wetgeving te actualiseren – wat al gebeurde via de eerder vermelde wetten – en om nieuwe sensibiliseringsmaatregelen goed te keuren, zodat ook minderjarige slachtoffers beter kunnen worden geïdentificeerd.

Daarnaast worden bestaande maatregelen geëvalueerd, zoals de multidisciplinaire omzendbrief van 2008 betreffende de bescherming van slachtoffers van mensenhandel. Een eerste evaluatie in 2011 had betrekking op het mechanisme in zijn geheel, terwijl een tweede evaluatie in 2013 zich meer

richtte op de situatie van minderjarigen. Ook de omzendbrief van 2007 (COL 1/2007) over het onderzoek en de vervolging van mensenhandel wordt momenteel bijgewerkt.

Participatie van vrouwen en mannen in het politieke en openbare leven

De voorbije jaren was de evenredige participatie van mannen en vrouwen aan het politieke en openbare leven niet alleen de zorg van het Comité, maar ook een van België. Er werden tal van bijzondere tijdelijke maatregelen ingevoerd, zowel op politiek vlak als in het openbaar leven.

De wetten inzake pariteit op de kieslijsten die sinds 2002 op alle beleidsniveaus bestaan, hoeven hun doeltreffendheid niet meer te bewijzen. De resultaten van de verkiezingen in mei 2014, waarbij alle overheden betrokken waren, zeggen genoeg. Het percentage verkozen vrouwen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers stijgt van 12% in 1995 (toen de federale verkiezingen voor het laatst werden georganiseerd zonder pariteit- en quotaregels voor de samenstelling van de kieslijsten) tot 39,3% in 2014 (resultaten van de verkiezingen van 25 mei). In dezelfde periode is het percentage verkozen vrouwen in alle regionale parlementen gestegen van 17,7% naar 39,6% in 2010 en 41,5% in 2014. Bovendien is elk uitvoerend orgaan gemengd en bestaan de nieuw gevormde regeringen gemiddeld voor 29,6% uit vrouwen. De Brusselse regering is zelfs volledig paritair. Vóór eind dit jaar zal het Instituut voor gendergelijkheid een gedetailleerde analyse van deze resultaten verspreiden.

De meeste overheden beschikken sinds 2007 over tijdelijke maatregelen voor advies-, bestuurs- of besluitvormingsorganen. In 2011 besliste België om nieuwe quotawetgeving op te stellen voor bestuursraden van beursgenoteerde ondernemingen. Het aandeel van vrouwen in de bestuursraden van BEL20-bedrijven (de twintig grootste beursgenoteerde Belgische bedrijven) steeg van 11% in 2011 tot bijna 20% in 2013.

Onlangs werden in het Waalse Gewest drie nieuwe decreten goedgekeurd. Ze leggen een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen op in de beheersorganen van de door het Waalse Gewest erkende vzw's en rusthuizen. Deze beheersorganen mogen voor maximaal twee derden uit leden van hetzelfde geslacht bestaan. Is dat niet het geval, dan kan men de erkenning intrekken of weigeren.

In maart 2014 lanceerde de Franse Gemeenschap een grootschalige bewustmakingscampagne voor verenigingen, ter bevordering van de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in besluitvormingsorganen.

De evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen in de hoogste functies van het economische, sociale en academische leven is in België nog geen realiteit, maar er wordt vooruitgang geboekt en alle overheden volgen de ontwikkelingen op dit vlak met de nodige aandacht op.

Onderwijs

Wat het onderwijs betreft, staat in de drie Gemeenschappen van het land de gelijkheid van jongens en meisjes en de strijd tegen genderstereotypen, vooral in de schoolboeken en door middel van opleidingsmodules (basisopleiding en voortgezette opleiding) voor leerkrachten over de genderdimensie, hoog op de agenda.

Zo ondertekende de Vlaamse regering in oktober 2012 de Gemeenschappelijke Verklaring over een genderbewust en LGBT-vriendelijk beleid binnen het onderwijs. Çavaria, de koepelvereniging van holebi- en transgenderorganisaties, wordt gefinancierd om enerzijds scholen te ondersteunen en te begeleiden hierbij, en anderzijds om lesmateriaal over gender en LGBT te ontwikkelen. In november 2013 verstuurde de minister van Onderwijs een pakket lesmateriaal naar alle scholen van het lager en secundair onderwijs. Onder zijn impuls werd een werkgroep 'gender en seksuele diversiteit' opgericht met vertegenwoordigers van de overheid, pedagogische begeleiders en middenveldorganisaties. Deze groep maakte onder meer een inventaris van het bestaande lesmateriaal gescreend vanuit genderperspectief.

De Franse Gemeenschap ontwikkelde in 2009 een online opleidings- en bewustmakingsmodule voor leerkrachten, trainers van leerkrachten en toekomstige leerkrachten, getiteld "Filles-garçons: une même école?". Deze module voor alle onderwijsniveaus werd bijgewerkt, aan het publiek voorgesteld en onder leerkrachten verspreid in februari 2014.

Een van de grote nieuwigheden in Vlaanderen is de invoering van een master in gender en diversiteit vanaf 2014-2015. Deze unieke interuniversitaire masteropleiding is een gezamenlijk initiatief van de vijf Vlaamse universiteiten en wordt aangeboden als een programma van een jaar. De opleiding richt zich enerzijds op de theorie over sociale ongelijkheid en discriminatie en op het internationale onderzoek dat rond gender en diversiteit wordt verricht. Anderzijds omvat de opleiding een stage om de band tussen praktijk en het veld te versterken. De opleiding wil paal en perk stellen aan het gebrek aan gender- en diversiteitsexpertise in de politiek, het onderwijs, de bedrijfswereld, het verenigingsleven enz.

Tewerkstelling

Een van de prioriteiten van de nieuwe federale regering is een betere integratie van de genderdimensie in het tewerkstellingsbeleid. Hoewel de loonkloof een van de kleinste van de Europese Unie is, mag onze aandacht niet verslappen. Sinds 2012 bestaan dan ook in dit verband een

speciale taskforce, bestaande uit verschillende spelers die zich toeleggen op de uitvoering van de wet op de loonkloof.

De uitwisseling van goede praktijken tussen bedrijven staat eveneens op de agenda, met de oprichting van een nieuw netwerk van bedrijven die een beleid rond gendergelijkheid ontwikkelen.

Op vlak van de combinatie arbeid en zorg wil de Belgische federale overheid, naast de bestaande systemen van ouderschapsverlof en tijdskrediet, een individuele loopbaanrekening ontwikkelen, zodat werknemers hun loopbaan beter kunnen afstemmen op hun behoeften.

Tot slot, wat de kinderopvang betreft, voldoet België ruimschoots aan de Barcelona-doelstellingen. Toch zal het zich blijven inspannen om ervoor te zorgen dat ieder kind jonger dan 3 jaar in de toekomst kan worden opgevangen in kwaliteitsvolle en betaalbare voorzieningen.

Gezondheid

Op het vlak van seksuele en reproductieve gezondheid dienen we te benadrukken dat anticonceptie veel toegankelijker is geworden, dankzij o.m. de gedeeltelijke terugbetaling van bepaalde voorbehoedsmiddelen en de gratis verspreiding ervan bij jongeren onder 21 jaar. Er werden ook talrijke bewustmakingscampagnes en educatieve acties gevoerd over seksuele en reproductieve rechten: grootschalige informatiecampagnes, toekenning van subsidies aan verenigingen op het terrein, specifieke onderzoeken, websites, actieplannen in de scholen, enz.

Maatschappelijk middenveld

We willen eveneens de samenwerking met het maatschappelijke middenveld benadrukken: verenigingen worden structureel of gericht gesubsidieerd, ze worden uitgebreid om advies gevraagd bij bepaalde processen, zij het via formele adviesorganen of via ad-hoc overleg. De Vlaamse Regering doet dat bijvoorbeeld in het kader van de open coördinatiemethode inzake gendermainstreaming. De Franse Gemeenschap zal haar nieuwe model aan de verenigingen voorleggen, met het oog op een constructieve dialoog. We merken ook op dat de drie Belgische ngo's gespecialiseerd in en belast met de opvang van slachtoffers van mensenhandel, officieel werden opgenomen in het nationale coördinatiemechanisme voor de strijd tegen mensenhandel (via KB van 21 juli 2014).

Het maatschappelijke middenveld werd eveneens geraadpleegd bij de opstelling van dit rapport en we hebben kennis genomen van de aanbevelingen geformuleerd in hun alternatieve rapporten. Sommige daarvan zullen onder de aandacht gebracht worden van de net geïnstalleerd regeringen.

Slotopmerking

Wij hopen dat u na deze dialoog kunt besluiten dat er in België sprake is van een duidelijke vooruitgang in de naleving van vrouwenrechten.

Desondanks beseffen wij ten volle dat er nog belangrijke inspanningen moeten worden geleverd voor het uitbannen van de discriminatie die nog steeds aanwezig is in een aantal cruciale domeinen in het leven van de vrouw.

Uw slotbemerkingen zullen onze inspanningen richting geven en worden doorgespeeld aan de hoogste beslissingsniveaus in ons land.

Wij danken u voor uw aandacht.